

VELDGEWAS

Blaad veur en euver Oos Taal

Jannewarie 2024

Speciaole
nómmer bij
gelegenheid
vaan de

POËZIE **20**
WEEK **24**

VLAANDEREN & NEDERLAND

KupershooK

Veldgewas besjiteit zaoterdig darteen jaor. Neet nieks, mae ouch gein zjubelei. Óngelöksgetal? Zoe erg is 't neet. Ich bön diek ketent mit de nuje Veldgewas. Prachtig veurkómme (cover), blaadsjpiegel, gooj gedichter, wied mier es hóngerd nuuj abonnees.

Veer zien aevel nag neet ónmisbaar, liek mich. Angers gezag: Veldgewas duit neet mit in de Grote Werreld van de Limburgse taal. Det mó't verangere. Wie Har Sniekers en ich op Gedichtendag 2011 d'n ierste Veldgewas versjikde, deje veer det 'veur de bevordering van (de) poëzie in 't Limburgs', sjting óngeraan. Bietje amptelik proza. Zaet neet vööl. Wólle v'r mier poëzie in 't Limburgs (dialek), baetere poëzie, cursusse mesjiens?

Óngertösse is waal get gebäörd. Hogerhandj haet Code Rood oetgeblaerd. 't Limburgs zól aan alle kantje kreupel zien. Wichterkes die bie de kienjeropvang zien, of opgeleid waere op eine peutersjpeelzaal, weigere wen ze heimkómme dialek te sjpraeke. Geit det zoe wiejer, dan... Waat te doon?

Tja, veer dörve neet bewaere det 't laeze van al of neet duuster poëzie miense nao 't Limburgs drief. Aovendcursusse dus? Dreikwaart van 't gesjpraoke woord op L1 in 't Limburgs? Woveur eigenlijk zól me Limburgs wille liere? Is det neudig? Alle Limbo's kalle Nederlandjs det hiel good te versjtaon is. Waat de euverheid ós vertelle wilt, duit ze in 't AN. De gezet? Gesjiedenisbeuk in 't Limburgs?

Ich laot uch gaer zitte mit dees vraoge. Oos antjwaord: det mó't veur gedichter en good gesjreve verhaole in 't Limburgs te kónne laeze en daovan genete. Enne, 't mó't gezag waere: zoe hiel vööl waert neet mie gesjreve in 't Limburgs, althans waat gedrök waert en everal versjient; ich dink dan aan vastelaovesgezette. Veldgewas mó't dus blieve. Ligk neet allein aan ós. Kint geer nag jóngere die aaf en toe in häör dialek sjriev? Vraag ins of ze get nao Veldgewas wille sjikke: veldgewas@veldeke.net

De nuje Veldgewas langk uch ei sjtaalkaertje van al die jaore. Veer höbbe neet de beste gedichter oet wille zeuke, mae tuine det poëzie in 't Limburgs neet geit euver flaj, sjötters, kepelkes en... det geit wiejer in de Nuutsbreef. Mit ouch ei sjtökske euver 't N-waord. En es denäöke get euveroostalisch in SesiL.

Wim Kuipers

Poëzie is – is gewit gries is ies
en iezer (mit get lood) biejeindoon
in eine weggesjmete sjoon

sjöddel dem sjöddel zoe
det de sjlechter de koe
in 't kaaf zuut – is het net
neet oplosse van ein sóm
oets oetgegump versjtaoke
in 't alfabet, is mesjiens det

dinke sjuus veur de trein häör griep.

*Wim Kuipers
Neel/Mestreech*

*Ierste gediech in Veldgewas
januari 2011*

In verwachting

't Is mich egaal wats te later wiers
ofs te good kins laeze of sjlech liers
ofs te achter 'ne voelniswage geis loupe
gebakke hinnekuëtele deis verkoupe
doe maogs vuur de klas gaon sjtaon
zelfs de politiek in gaon
gans get angesj es dien ouwesj wille waere
direkteur of götte kaere
es de pesjtoer 't dich ouch neet gieëf
en doe zelf dan buim geis zaege
ofs te noe op 'ne fiets of 'ne leasewage
of noeëts diene verjaordag viers:
es te mer gelökkig wiers.

*Colla Bemelmans, Nut
Veldgewas juni 2011*

Aan de muze

“Dialek is ’n metafoor veur ’t neet kènne zègke” (Ben van Melick)

**Geis in ’t deeps van mien gedichte,
Groate ónbekènde, mevrouw, meneer,
Noe ich mich tot uch gaon richte,
Is ’t gebroek dat ich uch vouvoyeer.**

**Och, ich hoof uch neet te wènne
Mit die vórmelikheid allenej,
Geer zeet doanderbie daobènne
Es wie mènning doe of Gij.**

**Wilt ummer bie mich blieve,
Zoa vraog ich uch belaeft.
Ich hoof nimmeë te sjrieve,
Went geer neet óm mich gaef.**

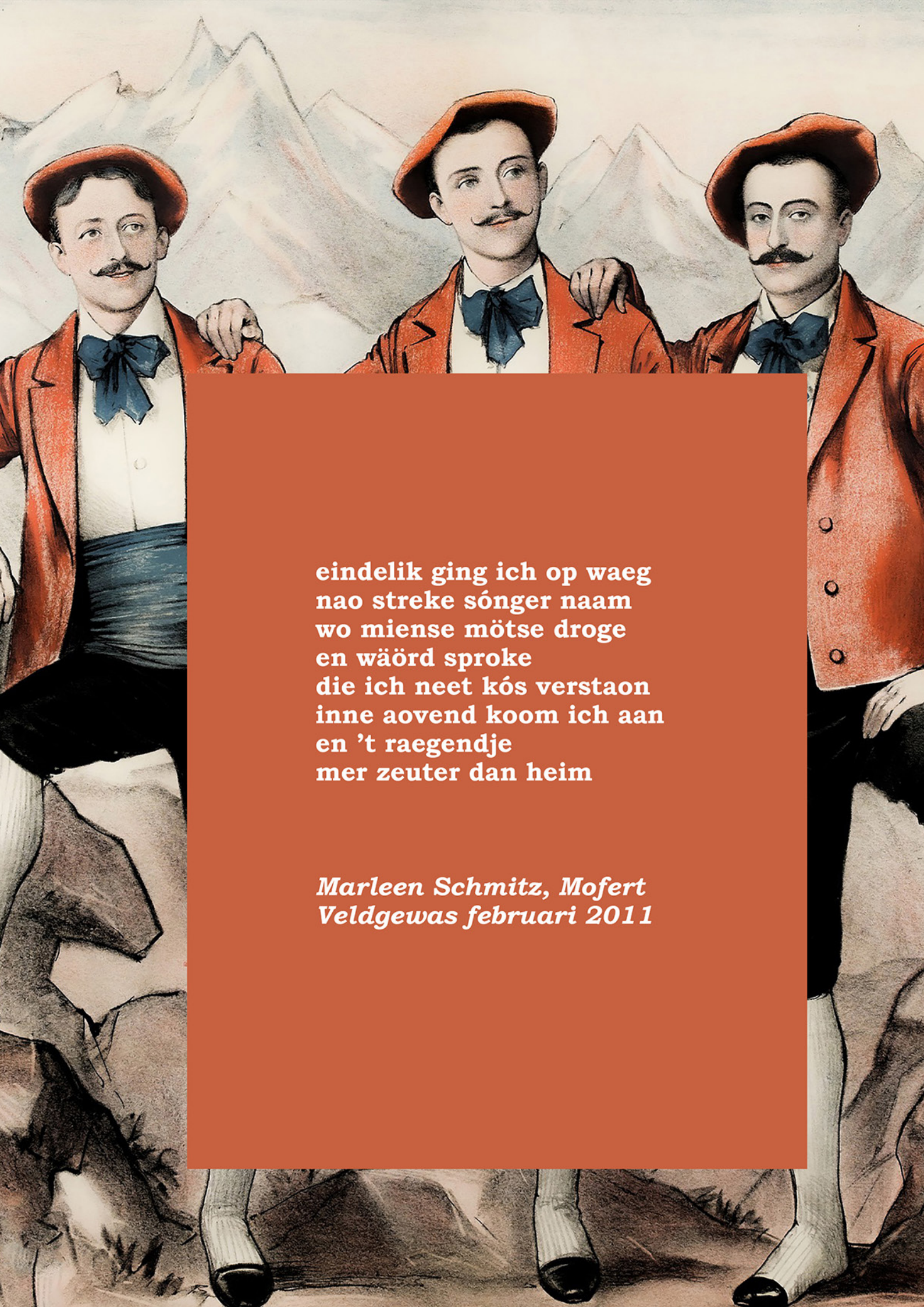
*Guus Peters, Gelaen
Veldgewas september 2012*

toer,

kiek nao bènne,
boeremoos, fielee, mosterdsaus,
veur leif gesjprekke,
sjtaar,
ruuk,
de wien sjmaak,
denk aaf en toe aan de lèste flesj,
heur the stoned sergeant euver erebaere,
sjpraekende köp, op waeg nao nurges,
blaekskes vösj aoep riete óm niks,
zeen eine pot mit esj,
sjtapel tedsjrifte,
s SNAP mich ein, ein getrokke sjilderie es ómsjlaag,

laes det museumdirecteurs zich versjoele,
dikkige jónges chips aete,
vruntjelic lache mit blauw ouge,
det twintjigers bezunjer dènger wille doon,
de quiz sjepele: to find out if they have a twenty-something crisis,
heisje aan hóbbe,
eine koptillefoon op
valsj oh baby zenge.

*Felix Stelten, Zitterd
Veldgewas april 2012*

**eindelijk ging ich op waeg
nao streke s'onger naam
wo miense m'otse droge
en w'örd sproke
die ich neet k'ós verstaon
inne aovend koom ich aan
en 't raegendje
mer zeuter dan heim**

***Marleen Schmitz, Mofert
Veldgewas februari 2011***

Wèch van Poëzie

Inne deë deet sjriever
darf jemindlieg blieve
dat weëd al ins jezaad,
poëzie en jediechte
e jroeës óngersjeed
woa zeker draa
mós weëde jedaad.

Draa dinke deet
jee miensj koad,
den sjun is döks
't jesjreëve woad,
ins effe
jet aandach sjenke
jeweun in jedanke
dis wèch
e blumsje jeëve
aan alle lü
die jet hant jesjreëve.

*Frans Stollman,
(Kirchroa 1938-2023)
Week van de poëzie januari 2014*

De zwarte

Lets stónd ik, gans toevallig,
naeve eine zwarte.

Ik vónd um moei.

Die haor. Gekröld wie berber
maar dan zwart as ebbholt.

En zien huid, verwind van hoeëgerhand
bróns gebroend door de zon gebrand.

In de mónd de hagelwitte tand
regelmaotig in de rie
vlot en gaer lachend óntwaopenend blie.

Oh! En zien ouge.

Fluwieëlig glanzend as gesmolte sjoklaad
blónke ze mich argeloeës vraogend taege.

D'r ging um vuuël d'r naeve.

Hae verstónd neet ós taal der beschaving.

Mienen blik, gedaald,

bleef röste op zien schouwers, sterk en breid,
zoeë as ouk dök eine Griekse god aafgebeeld steit.

Inens zoog ik zien hand
en bekeek verwónderd daovan de binnekant.

En de nagelrand: fletsig verkleurd
bleik-raos, wie dae van mich.

Ein vraemp gezich,

en ik vroeg peinzend mich aaf
wie of det is gebeurd:

is God met de zwarte iers begós?

Of waas Ózze Leven Hier

bezig met zien blank produk

neet cóntent euver 't resultaat

en haet Hae meschiens efkes naogedach
en toen

(toch nog maar net bezig met zien palet)

met Zien Meisterhand Zien werk

in 't zwart volbrach?

Jeanne Alsters - van der Hor

(Venlo 1932-2023)

Veldgewas augustus 2014

Lees ouch in
de Nuutsbreef
euver dit
gediech

ónger sjting

doe bereurdes d'r duuster
ónger sjting

veuldes wie verzjwieëge
dat 't aa bleef ligke

de ganse zjwoarde
deë mós oetgekwetsj

bis sjwatte kweëte knöak
bis alle oam versjrómpelde

't igemakde leech mós
ónger

weil de óngerste sjting
die móste boave

*john bovendeert, heële
veldgewas maart 2011*

onder steen

jij beroerde de nacht
onder steen

jij voelde
het zwigende verzet

de volle zwaarte
die onderworpen moest

het blauwe eelt tot op het bot
tot alle adem doofde

het ingeblikte licht moest
diep

want de onderste steen
moest boven

Aw weurd

Koutelebout en kraomejak,
kriesje, kuulkes, sjótelsplak,
maelder, muulke, mejsje, moele,
't raegent, kóm, vlot effe sjoele!

Greumele- en proemevla,
flabbes, fluitkees, fluum en Sjra,
wawwelaer en häörepaerd,
zègk, waat is dit sjpengske waerd?

Sjpas en sjpie, nóndepie,
dat is mich toch ein nötte prie!,
wesjpinke en waerewouf,
jus esof dat neit mee houf.

*Phil Schaeken, Zitterd
Veldgewas januari 2021*

positief

zap 't nuuts noe effe weg
de gezèt kump sjtraks waal oet
nae, ich sjloet mien ouge niet
sjtaek de kop neit in 't zandj

kiek nao baove in de lóch
zuik nao haop en ouch get sjteun
want 't is neit mee zo sjoon
alles liek opèns zo kawd

dènk mer dèkser positief
zuug gein baere oppe waeg
blief geluive in de jeug
'al kump goud' is geine druim

es noe jederein veur zich
mit de anger raek'ning hiltj
en oug dèkser mitein kalt
zuut de welt gans angesj oet!

*John Hertogh, Zitterd
Veldgewas mei 2019*

A red and black accordion is shown from a side-on perspective, partially open. The red body has white decorative patterns. The black bellows are on the left, and the black keyboard with white circular keys is on the right. A white rectangular text box is centered over the red body.

drieën

**in ing drieën
óp d'r sjtoep
sjpilt d'r kwetsjbuul
rennere fietse, valle
danse d'r berg
eróp i polonaise
sjpeeche zinge
autoots toete
remme piepe
motore broeze
rungde noa rungde
inne middieg lang
en d'r kwetsjbuul
sjpilt bis
d'r duuster vilt**

**Wim Heijmans, Kirchroa
Veldgewas september 2012**

A close-up photograph of a wooden honey dipper with a ribbed end, dripping thick, golden honey into a glass jar. The honey is captured mid-pour, creating a series of droplets and a continuous stream. The background is dark, making the golden honey stand out. The jar is partially filled with honey, and the dipper is positioned above it, with honey dripping from its ridges.

Hoëning aan de vot

Doe zos 't mich neet aanzien
mè ich bin hiël patent
gebaore op enne zondig
bring ich power in de tent
Want ich höb hoëning aan de vot
zoë bin ich gebaore
Hoëning aan de vot
Höb nog noëts verlaore
Hoëning aan de vot
Huert bie mich, 't sjteit mich good
't sjteit mich good
Hoëning aan de vot
Eeder mokkel bekaore
Hoëning aan de vot
Puen de moel vol blaore
Hoëning aan de vot
ich bin d'r witte prins. Oeh!
Va wiejts zoste 't neet zegke
mè ich bin hiël apaart
sjnel wie enne turbo
bring ich dich van de kaart
Noe huer ich uch al dinke
wat enne gebraoje haan
mè ich höb hoëning aan de vot
en dao kump mich geine aan.

*Gèr Rapaille, Klumme
Veldgewas februari 2021*

wen ich aan limburg dink

vreug morges,
vogelgezwets.
werm middige
binne en boete,
sjallende lach.
sjtil aovende,
deur bao neet
kinne sjoete.

raam wiedaop,
klank van aovesklok
wo eeuwe in sjele,
aovesroew,
noe waert vreuger,
vreuger waert noe.

roesje vanne windj
langs de leigraaf,
zachte klach.
zóngesjitter
op sjtroum vanne roer,
golfe wie mit goud belag.

wie geveul
te besjrieve?
sjtil sjtilte,
ein zjwiegende daeke
wie van sjnee.

gewortelde wäörd
preuve de sjmaak
wat zeut zich winsjelt
inne móndj,
sjmaak vanne limburgse gróndj,
sjmaak vanne zachte G.

toos, postert
veldgewas november 2017

't Hoês van de Sjpraok

Ich zeuk ein hoês ein hoês,
vur mien jungske kepungske,
mit goldgaele more van roebelig sjtruë,
mit ein däör en ein vinster van vääör.
ich zeuk ein hoês ein hoês,
ein hoês van roebelig sjtruë.

Ich zeuk ein hoês ein hoês,
vur mien maedje petaedje,
mit leechbroëne more van hóltere plenk,
mit ein däör en ein vinster van vääör.
Ich zeuk ein hoês ein hoês,
ein hoês van hóltere plenk.

Veer zeuke ein hoês ein hoês,
vur ós hónjerde sjpraok labbedaok,
mit roëdsigge more van iëzeroer sjtein,
mit ein däör en ein vinster van vääör,
veer zeuke ein hoês ein hoês
van iëzeroer sjtein.

Weej höbbe 't Hoês 't Hoês,
vur oos hónjerde sjpraok labbedaok
mit zingende more van wermende wääörd,
mit ein däör en ein vinster van vääör,
veer höbbe 't blaw-gael-witte Hoês
't Hoês van de Sjpraok.

*Godelieve van Gemen, Baolder
Veldgewas augustus 2020*

De weeg

De weeg dee achter miech ligk,
wie dudelik tot 'r noe is.
't Paad wat iech hōb betrooje,
ein rechte lijn oet mie verleie.

M'n zijsprung, die, trōkkiekend,
veur miech d'n hoofweeg waore.
En riechtinge die iech neet bin ingesjlage,
al zag ederein: 'Dao moos te goon!'

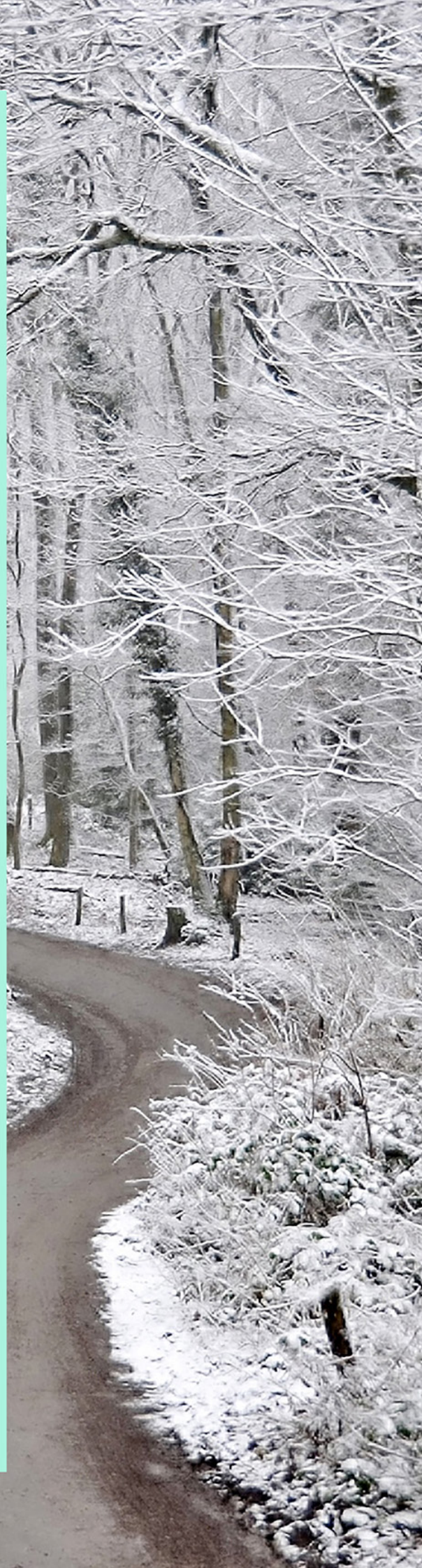
Meh bij ederen drej, sjtumme,
die m'ch, veur hun eige, bleve naokeke:
'Wie dōrfs te? Zōrg veur miech,
iech hōb t'ch d'n leve gegeve.'
'Wie kins te? De verzaaks d'n pliech,
de maags neet veur d'n eige leve.'

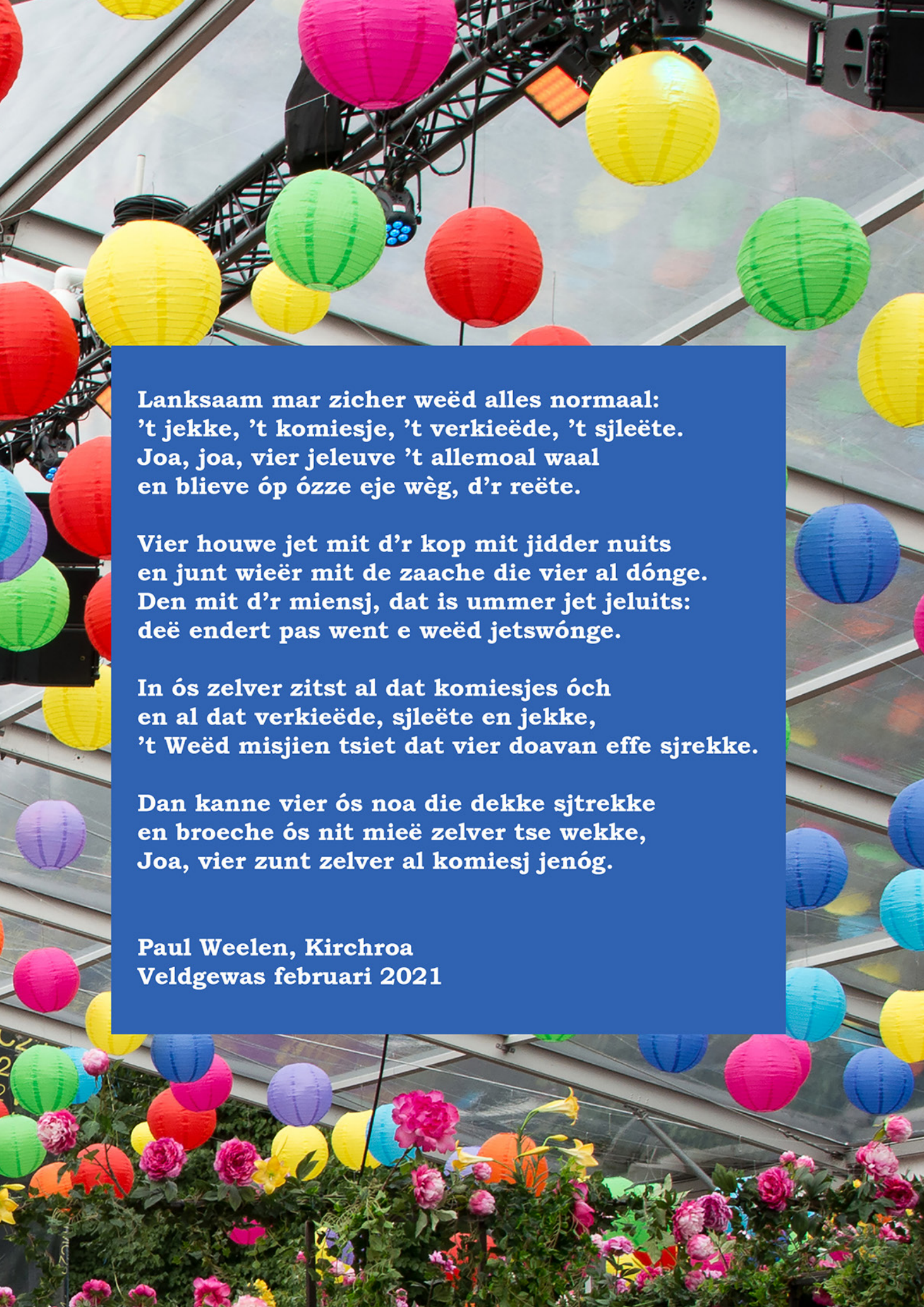
De weeg dee nog veur miech ligk,
waor dee mer zoe klaor.
Vaanachter galmp dee raad nao
dee 't beter meint te wete.

Meh wee veuroet
de nievel vaan mōrge in loert,
zoot dee mèt klaore blik
boe eder zie paad leit en boe,
oonvermijelik, d'n aofgrond ligk?

Veutsje veur veutsje
laot iech m'ch veure
neet door d'n angs vaan andere
dee mèt kaw vinger nao mien inkels grip
of door sjtumme die 't ouch neet wete,
versjtrōp in hun eige leve,
meh door de vaste grond,
boevaan mien veuj miech zēgke
tot dee m'ch nog e sjtōkske wijer veurt.

*Yuri Michielsen, Mestreech
Veldgewas januari 2016*

**Lanksaam mar zeker weëd alles normaal:
't jekke, 't komiesje, 't verkieëde, 't sjeleëte.
Joa, joa, vier jeleuve 't allemoal waal
en blieve óp ózze eje wèg, d'r reëte.**

**Vier houwe jet mit d'r kop mit jidder nuits
en junt wieër mit de zaache die vier al dónge.
Den mit d'r miensj, dat is ummer jet jeluits:
deë endert pas went e weëd jetswónge.**

**In ós zelve zitst al dat komiesjes óch
en al dat verkieëde, sjeleëte en jekke,
't Weëd misjien tsiet dat vier doavan effe sjrekke.**

**Dan kanne vier ós noa die dekke sjtrekke
en broeche ós nit mieë zelve tse wekke,
Joa, vier zunt zelve al komiesj jenóg.**

**Paul Weelen, Kirchroa
Veldgewas februari 2021**

A photograph of a winter landscape. The scene is covered in snow. In the foreground, a path or road is visible, partially covered in snow. To the left, there are large, bare trees heavily laden with snow. In the background, more trees and a small building are visible. The sky is overcast and grey. The overall atmosphere is quiet and serene.

Sjnei

al knietewies, blietseblank
of inge mit ing hank
ing wiese dekke
had jelaad
uvver de daacher
en miene jaad
sjtere die bade
in al dat lit
ezoeë sjtil
iech veul vrid
al knietewies, blietseblank
dank...

*Monique Thomas, Kirchroa
Veldgewas december 2012*

Veurjaor

**d'r lètste sjnee sjmuljt vlot weg
opèns dao sjprungk mich de zón
efkes op miene pókkel**

**'t raoëdgaelgreun wappert
door de sjtraot, sajelaere hóbbe
al 't sjpaspekske oethange**

**de sjauw is van 't hok aaf
't baes mót nog èns oetgelaote
waere veur 't vaste**

**en es de lètste leedjes de kael
oet zeen, de trumkes en kaetels
zjwiege is 't veurjaor óngerwaeges**

**sjpergelkes, sjènk en eier op
miene teijer is al wat ich dan wil**

***Jack Jacobs, Aelse
Veldgewas februari 2012***

COLOFON

Veldgewas is e blaad veur en euver Oos Taal, de Limburgse taol. Veer publicere gediechte en verhaole in 't Limburgs vaan sjrijvers oet de ganse provincie en dao-boete.

Redactie:

Wim Kuipers

Har Sniekers

Wim Kallen

Bèr Brounts

Vaste sjrijvers:

Phil Schaeken

John Hertogh

Godelieve van Gemen

Wim Heijmans

Toos Schoenmakers

Correspondentieadres:

veldgewas@veldeke.net

Fotografie:

Marina Nefkens

De Limbörgse taal

Welke taal zwao gemeuj
zwao genketig
zwao mörg en vol saap –
seppig wie ein smawtpaer
of ein riepe merketón?

Zwao gekrutj wie mit nagelgruus en mesjaotebloom
zwao piekant wie ei lereereblaad oet d'n hazepaer...
mit de gäör van gröffelsnaegel, junkerkes en noteblaar –

mit wäörd zwao zeut wie veese neut
en gelp wie jóng slaaj oet d'n haof...
'n taal wie floer zwao zaoch
of ketelig wie de blajer van de kónkernöllestroek
die kan pitse wie ein wits –
döks veultj ze roew: ein eikesjaal –

Waatfer taal
zwao vol van meziek
mit de slaag van de bookvènk op d'n oetergaondje
of de bóns oet de klokkentore;
dao roesjen eike wen de wèndj angeit –
het reet fluustertj mit het waeterke
bie verdreet of in leid.
Ein taal die blinktj en sjittert:
het koper van de fanfaar op percessiedaag...

René Geurts (1897-1977), Ech

